

**Streekplatform
Kempen**
Sterke regio.
Slim netwerk

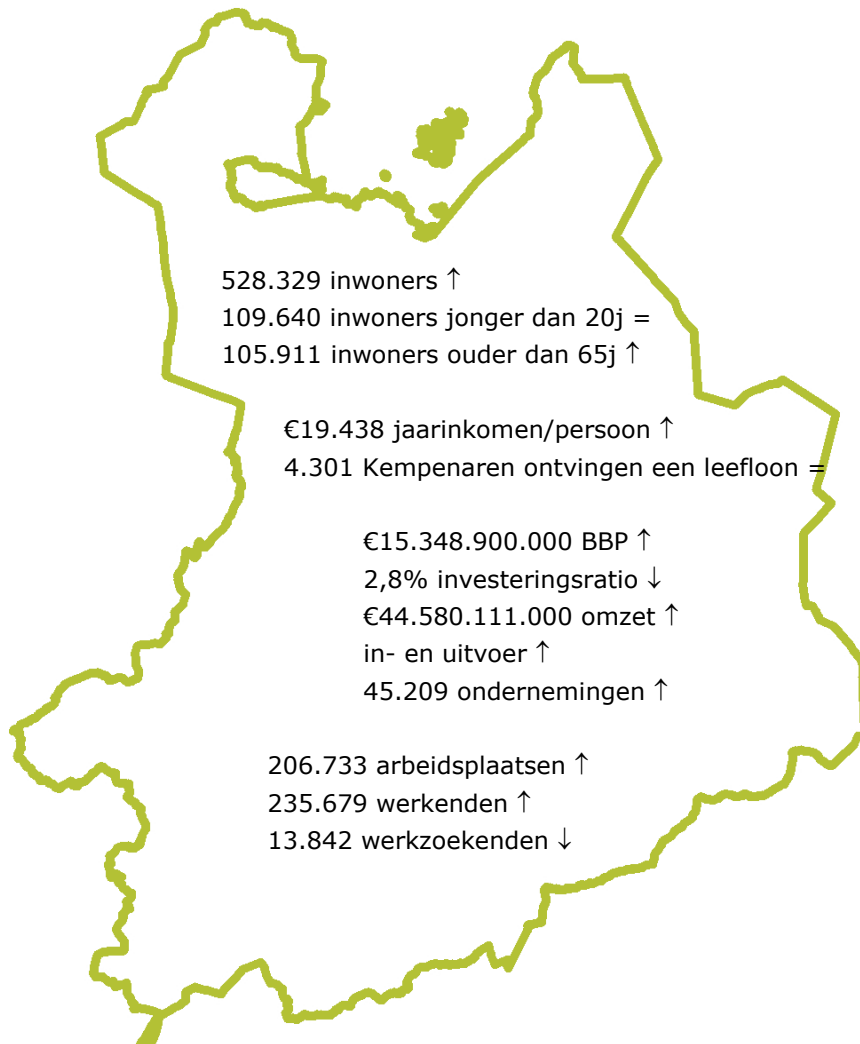
Socio-economische blik op de Kempen

AAN : Streekplatform Kempen

AUTEUR : Kim Nevelsteen

DATUM : 5 augustus 2020

BETREFT : **Sociaaleconomische analyse van het Streekplatform Kempen**

De sociaaleconomische parameters die u in dit rapport kan raadplegen zijn de meest recent beschikbare op jaarbasis. De impact van de coronamaatregelen zal u hier nog niet in terugvinden. Waar mogelijk werden de data voor de 29 Kempense gemeenten van het Streekplatform Kempen meegedeeld (= de Kempen in deze tekst), zo niet vindt u de data voor het arrondissement Turnhout (=29 gemeenten minus Heist-op-den-Berg en Nijlen).

Streekplatform Kempen
Sterke regio. Slim netwerk

Antwerpseweg 1, 2240 Geel – www.streekplatformkempen.be

INVESTEERT IN
JOUW TOEKOMST
ESF

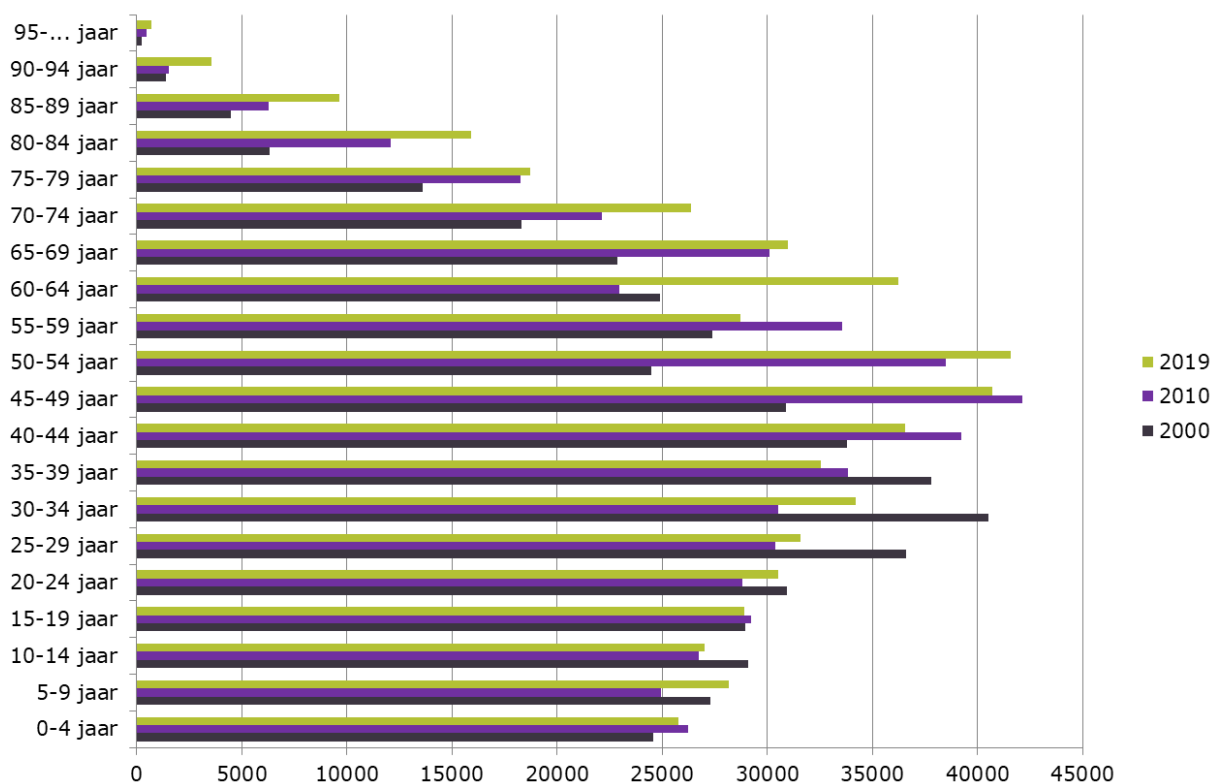
1 Demografie

DE KEMPENSE BEVOLKING GROEIT

528.329 inwoners tellen de 29 Kempense gemeenten in 2019. Een groei van 3.363 inwoners ten aanzien van 2018 en van 30.351 inwoners ten aanzien van 2010 (+6,1%). In de Kempen groeide de bevolking iets sterker aan dan in Vlaanderen waar tussen 2010 en 2019 een bevolkingstoename van 5,2% plaatsvond.

DE KEMPENSE BEVOLKING VEROUDERT

In onderstaande grafiek zien we duidelijk de vergrijzing van de Kempen in beeld. Waar we in 2010 2.019 inwoners ouder dan 90 jaar telden, is dat in 2019 dubbel zoveel nl. 4.288. In 2010 waren 185.904 Kempensen ouder dan 50 jaar, in 2019 zijn er dat 212.385 of wel 40,0% van de totale Kempense bevolking (t.a.v. 2010 +26.491 of +14,2%). 1 op 5 Kempensen is ouder dan 65 jaar in 2019. Ook 1 op de 5 Kempensen is jonger dan 20 jaar. 5% is ouder dan 80 jaar.

Figuur 1: Evolutie leeftijd bevolking Streekplatform Kempen 2000, 2010 en 2019 (bron: provincies.incijfers – verwerking Streekplatform Kempen)

LAGERE GROENE EN GRIJZE DRUK

Kijken we naar de Vlaamse cijfers dan zien we dat de Kempense bevolking gemiddeld iets minder jong is (-20 jarigen) en ook iets minder "grijs" (+65 jarigen). In 2019 bedroeg de groene druk¹ van de 29 Kempense gemeenten 35,1%, Vlaanderen heeft een groene druk van 37,0%. De grijze druk voor de Kempen is 33,9%, voor Vlaanderen gaat het om 34,7%.

¹ Groene druk = verhouding van de 0-19 jarigen t.a.v. 20-64 jarigen.
Grijze druk = verhouding van de 65+'ers t.a.v. de 20-64 jarigen.

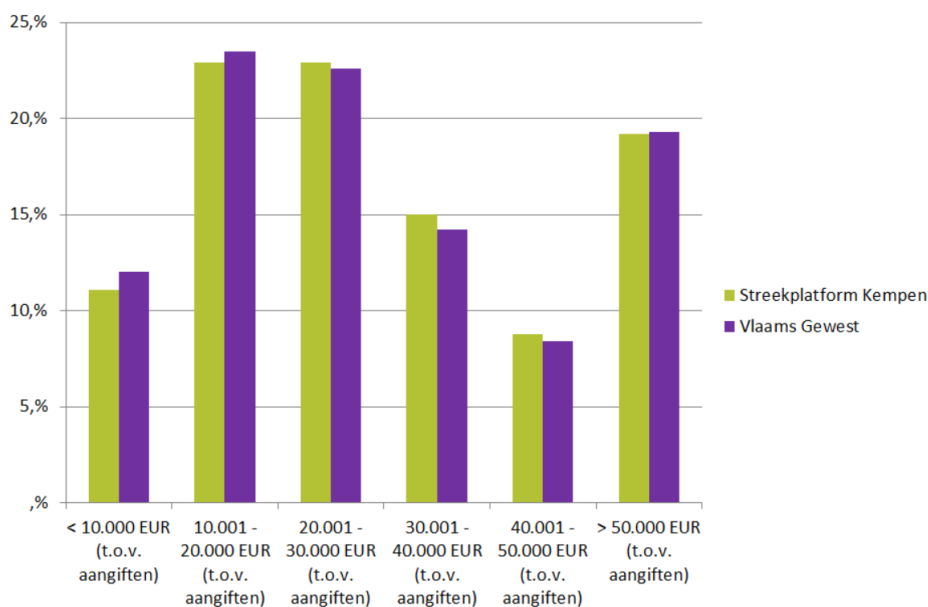

2 Welvaart en armoede

GELIJKE INKOMENSTRED MET VLAANDEREN

€19.438 was het gemiddelde Kempense inkomen per persoon voor 2017 volgens de ingevulde belastingaangiften. Voor Vlaanderen ging het om €19.636.

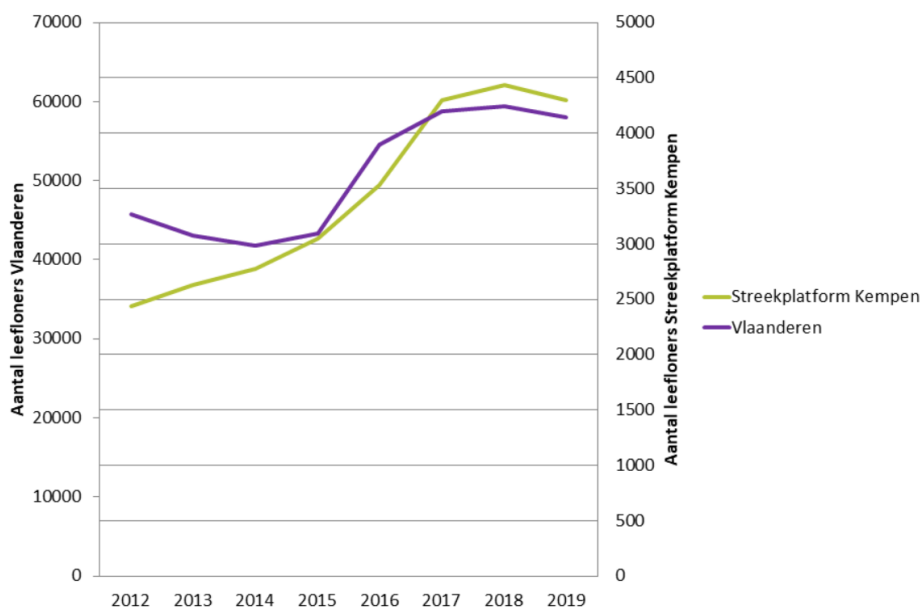
De Kempense inwoners kennen een iets lager aandeel van de 'uiterste' inkomenscategorïeën, nl. de groep die minder dan €10.000 en de groep die meer dan €50.000 aangeeft.

Figuur 2:
Inkomensverdeling volgens aandeel aangiften per inkomstencategorie, Streekplatform Kempen versus Vlaanderen, 2017 (bron: provincies.incijfers verwerking Streekplatform Kempen)

GROEI AANTAL LEEFLONERS VOORLOPIG ON HOLD

4.301 Kempenaren ontvingen in 2019 minstens één keer een leefloon. Een kleine daling (-131) ten aanzien van 2018. De trend van almaar meer leefloners in de regio lijkt in 2019 gekeerd. Ook in Vlaanderen zien we voor de periode 2017-2019 een stagnatie in het aantal leefloners.

Figuur 3: Evolutie aantal leefloners Streekplatform Kempen versus Vlaanderen, 2012-2019 (bron: POD MI, verwerking Streekplatform Kempen)

KINDERKANSARMOEDE

In 2019 was de gemiddelde kansarmoede index² van Kind en Gezin 14,0% in Vlaanderen. In de Kempen scoren drie gemeenten boven dat gemiddelde. Turnhout heeft een kinderkansarmoede index van 25,5%, Geel 15,3% en Arendonk scoort 14,8%.

3 Economie

BRUTO BINNENLANDS PRODUCT GROEIT (LICHTJES)

In 2018 was er een lichte toename van 2,9% voor het BBP van het arrondissement Turnhout t.a.v. 2017 (totale economie in lopende prijzen). In Vlaanderen was de toename met 3,3% iets groter. Ten aanzien van 2010 groeit het BBP van de economie van het arrondissement Turnhout met 30,2%, in Vlaanderen zien we een toename van 29,7%.

INVESTERINGEN VERMINDEREN

Investerings zijn uitgaven die BTW-plichtige bedrijven maken voor het aanschaffen van goederen en diensten die deel uitmaken van het bedrijfsmiddel. Denk hierbij aan terreinen, gebouwen, machines, meubilair.

In 2018 werd voor €1.252.073.000 geïnvesteerd door bedrijven met hoofdzetel in het arrondissement Turnhout. Een afname met 1,3% ten aanzien van 2017. Vlaanderen daarentegen kende een groei van 9,5% in investeringen.

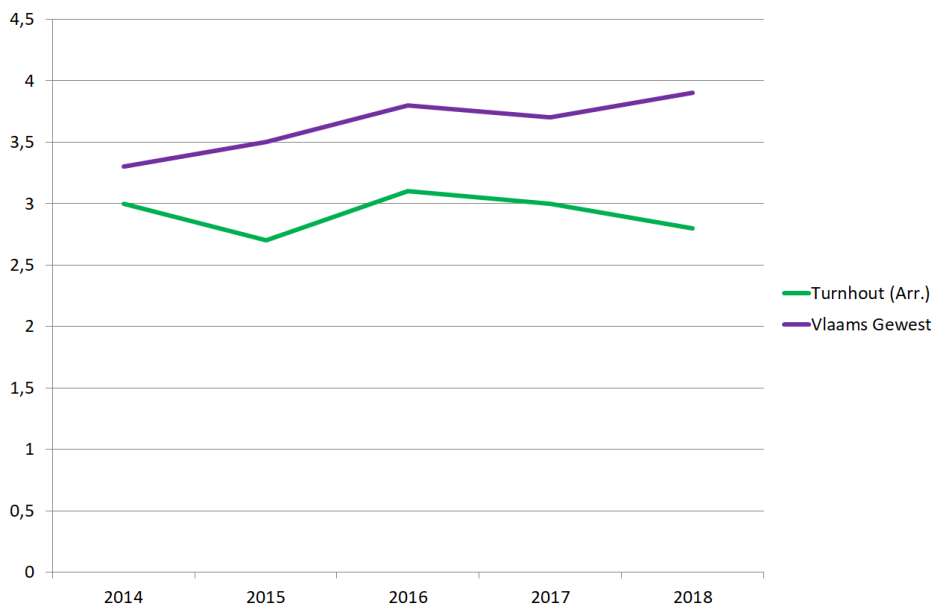
De investeringsquote is de verhouding van de bedrijfsinvesteringen ten aanzien van het bruto binnenlandsproduct van een regio. In 2018 was de investeringsquote van het arrondissement Turnhout 2,8%, Vlaanderen telde 3,9%.

Onze regio kent een lagere investeringsquote dan het Vlaamse gemiddelde en de laatste (beschikbare) jaren is deze kloof vergroot.

² Voor Kind en Gezin is kansarmoede een toestand waarbij mensen beknot worden in hun kansen om voldoende deel te hebben aan maatschappelijk hooggewaardeerde goederen, zoals onderwijs, arbeid, huisvesting. Het gaat hierbij niet om een eenmalig feit, maar om een duurzame toestand die zich voordoet op verschillende terreinen, zowel materiële als immateriële. Meer concreet zijn de door Kind en Gezin gehanteerde signalen of criteria voor kansarmoede voor een gezin met een geboorte:

- ◆ het maandinkomen van het gezin,
- ◆ de arbeidssituatie van de ouders,
- ◆ de opleiding van de ouders
- ◆ de huisvesting,
- ◆ de ontwikkeling van de kinderen
- ◆ en de gezondheid.

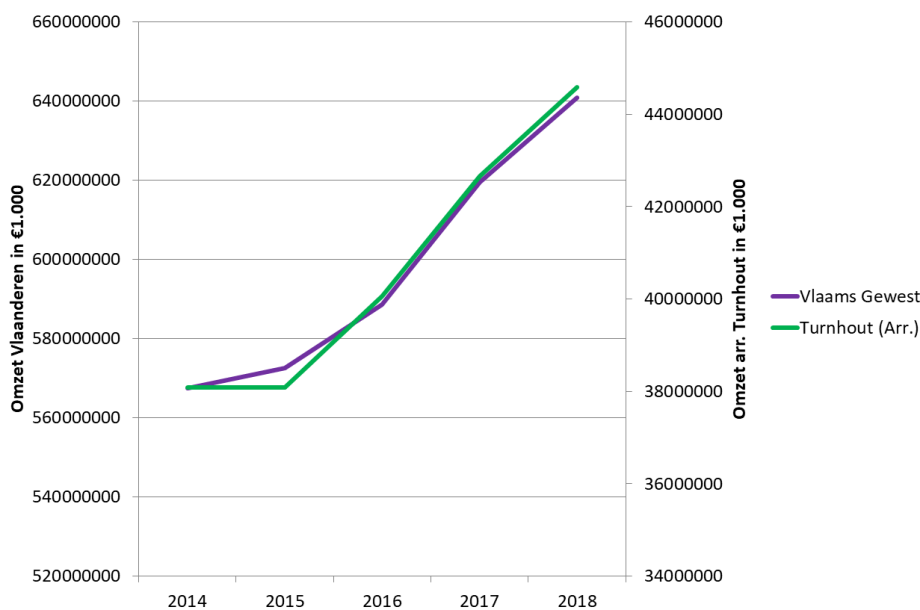
Wanneer een gezin op minstens 3 van deze criteria zwak scoort, wordt het als kansarm beschouwd.

Figuur 4: Evolutie investeringsquote arrondissement Turnhout en Vlaanderen, 2014-2018 (bron: provincies.incijfers – verwerking Streekplatform Kempen)

OMZET VOLGT VLAAMSE TREND

De omzet bevat het totaalbedrag (exclusief BTW) dat door verkoop van BTW-plichtige goederen en diensten wordt verkregen. In 2018 bedroeg de totale omzet voor het arrondissement Turnhout €44.580.111.000, een toename met 4,5% ten aanzien van 2017. Vlaanderen kent in dezelfde periode een groei van 3,4% in omzet. De Kempense omzet evolueert grosso modo gelijkmatig aan de Vlaamse.

Figuur 5: Evolutie omzet arrondissement Turnhout en Vlaanderen, 2014-2018 (bron: provincies.incijfers – verwerking Streekplatform Kempen)

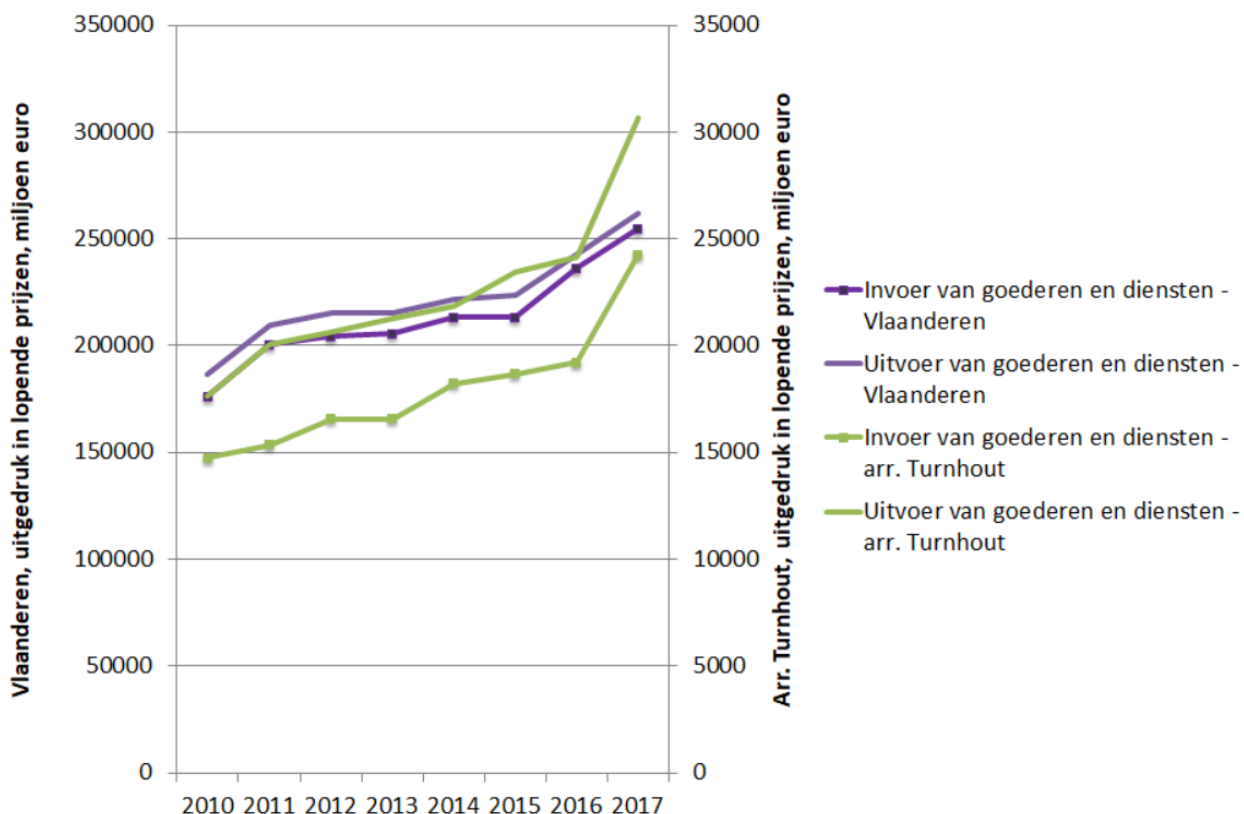
UITVOER GROTER DAN INVOER, BEIDEN STERK GROEIEND

2017 is bij de Nationale Bank van België het meest recente jaartal voor in- en uitvoercijfers van het arrondissement Turnhout. In 2017 voerde het arrondissement Turnhout voor €24.251.300.000 goederen en diensten in (lopende prijzen). Er werd voor een bedrag van €30.679.600.000 goederen en diensten uitgevoerd.

De Kempense invoer groeide met 26,2% ten aanzien van 2016 (Vlaanderen +7,8%). De uitvoer in het arrondissement Turnhout nam met 27,0% toe ten aanzien van een jaar eerder (Vlaanderen +7,7%). Kijken we op langere termijn dan zien we dat de Kempense invoer in 2017 t.a.v. 2010 groeide met 64,6% en de Vlaamse met 44,5%. De uitvoer nam voor het arrondissement Turnhout met 47,3% toe ten aanzien van 2010, in Vlaanderen +40,1%.

Op onderstaande grafiek kan u zien dat er vooral in 2017 een sterke groei was voor de Kempense in- en uitvoer. Vlaanderen kende al een groei vanaf 2016.

Figuur 6: Evolutie in- en uitvoer van goederen en diensten uitgedrukt in lopende prijzen in miljoen euro, Vlaanderen (linkeras) en arrondissement Turnhout (rechteras), 2010-2017 (bron: Nationale Bank van België – verwerking Streekplatform Kempen)

GROEIEND AANTAL ONDERNEMINGEN

In 2019 waren in de 29 Kempense gemeenten 45.209 BTW-plichtige ondernemingen. Dat zijn er 1.853 meer dan in 2018 of een groei met 4,3%. In Vlaanderen nam het aantal BTW-plichtige ondernemingen in 2019 met 4,0% toe t.a.v. 2018.

395 Kempense ondernemingen gingen in 2019 in faling. De Kempen kende een faillissementsratio³ van 0,9% daar waar die in Vlaanderen 0,8% is.

Voor de bedrijfsoprichtingen en stopzettingen is 2018 het meest recente beschikbare jaar. 4.428 ondernemingen starten in 2018 een bedrijf in de Kempen (+4,3% t.a.v. 2017), 2.623 besloten te stoppen (+5,3% t.a.v. 2017).

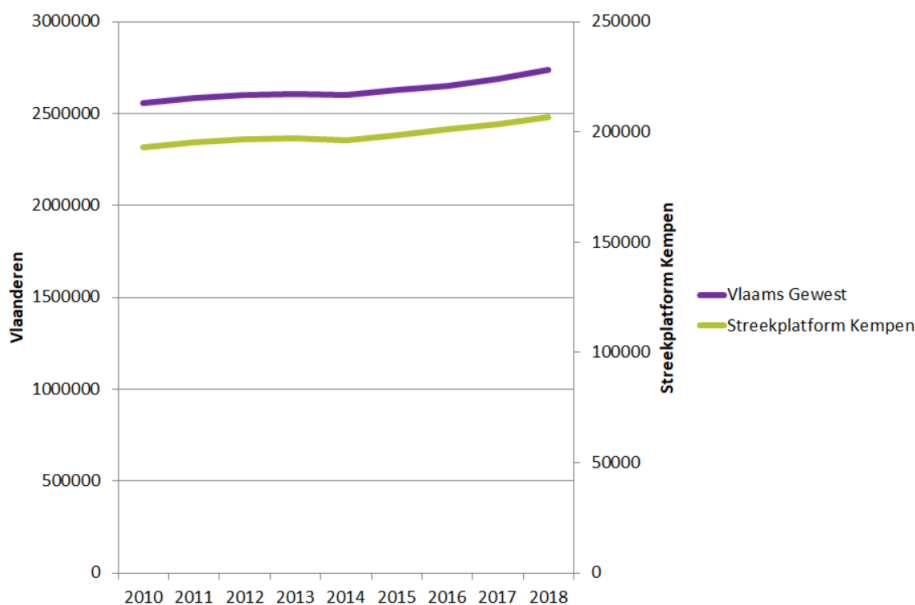
³ Faillissementsratio = het % faillissementen t.a.v. het aantal BTW-plichtige ondernemingen.

4 Arbeidsmarkt

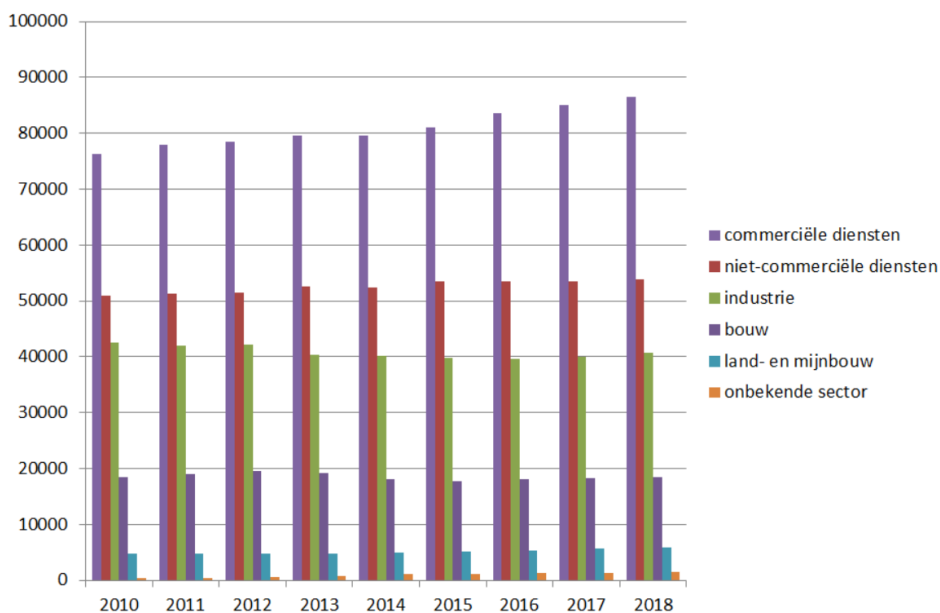
MEER JOBS

In 2018 waren er 206.733 arbeidsplaatsen in de 29 Kempense gemeenten. Het betreft zowel jobs in loondienst als zelfstandigen in hoofdberoep. Het aantal arbeidsplaatsen in de regio neemt lichtjes toe ten aanzien van 2017 (+1,5% in de Kempen, +1,7% in Vlaanderen). Kijken we iets verder terug in de tijd dan zien we t.a.v. 2010 een toename in arbeidsplaatsen met 5,4% in de Kempen en 7,0% in Vlaanderen.

Figuur 7: Evolutie arbeidsplaatsen Streekplatform Kempen (rechteras) en Vlaanderen (linkeras), 2010-2018 (bron: provincies.in.cijfers – verwerking Streekplatform Kempen)

De jobgroei situeert zich voornamelijk in de dienstensectoren, zowel commercieel (+10.152 jobs t.a.v. 2010) als niet-commercieel (+2.970 jobs). In verhouding is de groei aan arbeidsplaatsen in de landbouwsector het hoogst met 21,9% (+1.049 jobs) t.a.v. 2010. De bouwsector blijft het laatste decennium stabiel qua arbeidsplaatsen. De industriële sectoren verliezen 4,4% jobs ten aanzien van 2010 (-1.892 jobs).

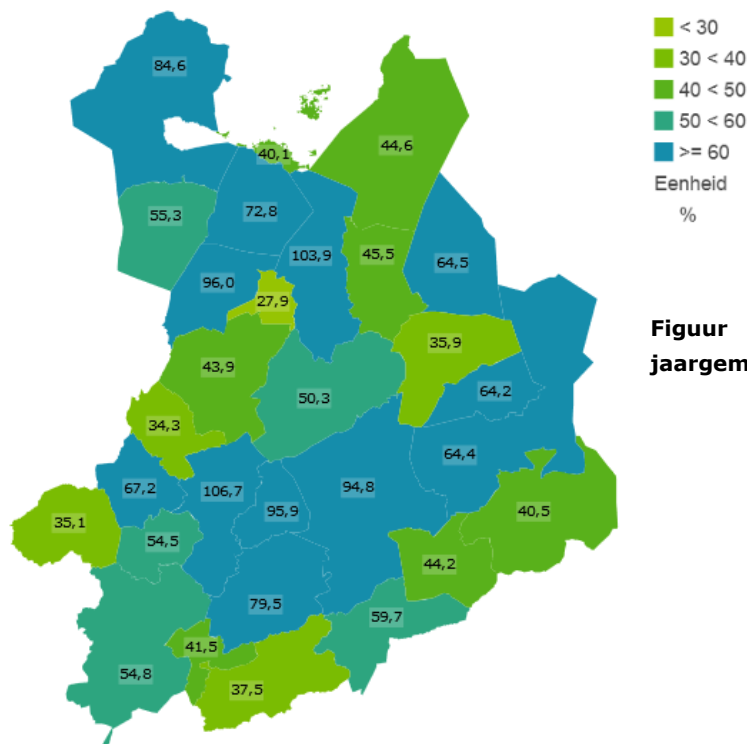
Figuur 8: Evolutie arbeidsplaatsen Streekplatform Kempen volgens sector, 2010-2018 (bron: provincies.in.cijfers – verwerking Streekplatform Kempen)

VER UITEENLOPENDE JOBRATIO'S BIJ DE KEMPENSE GEMEENTEN

Twee Kempense gemeenten hebben een jobratio⁴ van meer dan 100%. Herentals (106,7%) en Turnhout (103,9%). Beerse (96,0%), Olen 95,9% en Geel 94,8% vervolledigen de top 5. De gemeenten met de laagste jobratio in de Kempen zijn Vosselaar (27,9%), Vorselaar (34,3%), Nijlen (35,1%), Retie (35,9%) en Herselt (37,5%).

De gemiddelde Vlaamse jobratio voor 2017 was 71%.

Figuur 9: Jobratio Kempense gemeenten, jaargemiddelde 2017 (bron: provincies.incijfers)

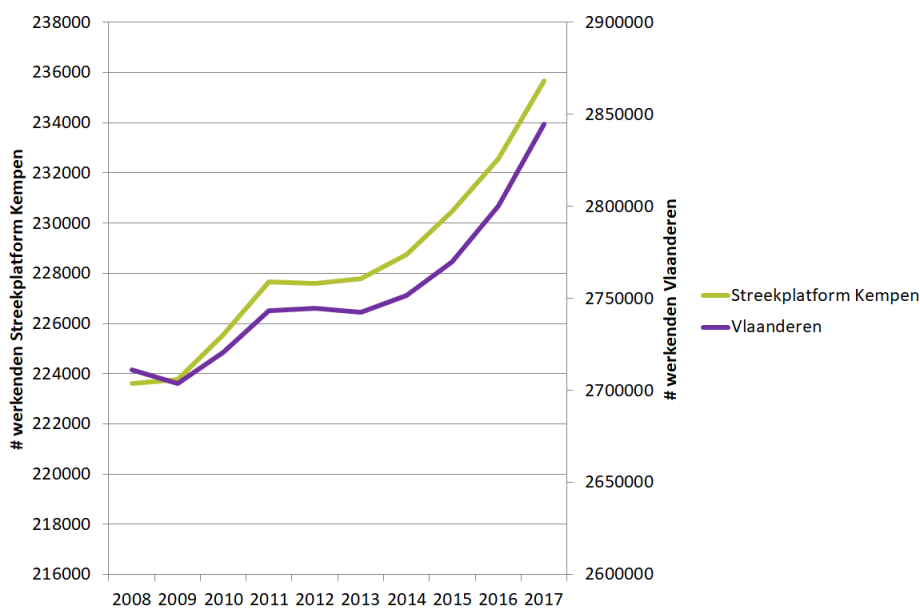
TOENEMEND AANTAL WERKENDE KEMPENAREN

235.679 werkenden telden de 29 Kempense gemeenten in 2017. Een aantal dat met 3.107 of 1,3% toenam ten aanzien van 2016. Tussen 2010 en 2017 groeide het aantal werkende Kempenaren met 4,5% (Vlaanderen 4,6%) terwijl de bevolking op beroepsactieve leeftijd groeide met 4,3% (Vlaanderen 4,4%).

In 2017 was de Kempense werkzaamheidsgraad⁵ voor 20 tot 64-jarigen 74,7%, in Vlaanderen was dit 73,5%.

⁴ De jobratio geeft het aantal arbeidsplaatsen per 100 inwoners op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar) weer.

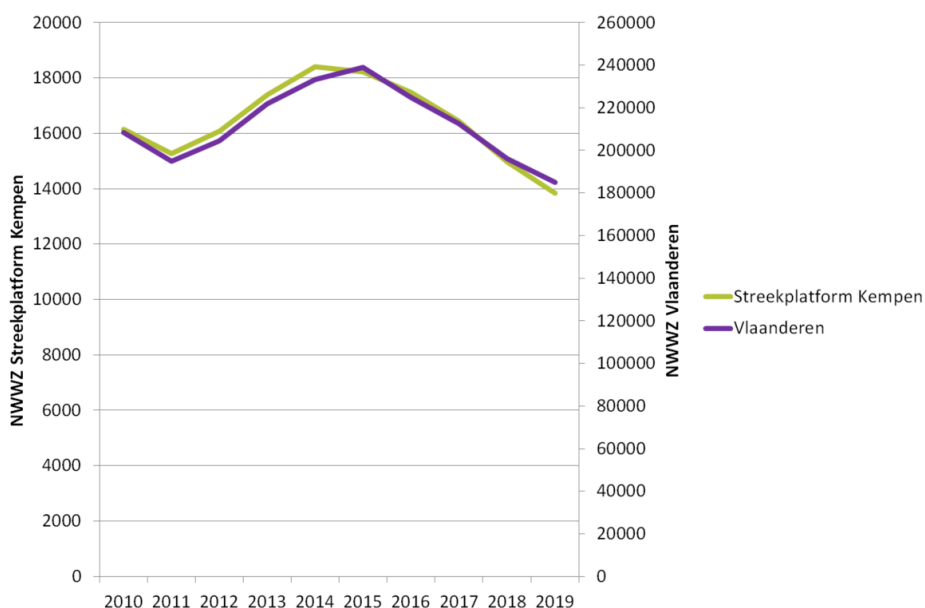
⁵ Werkzaamheidsgraad = aantal werkenden ten aanzien van bevolking op beroepsactieve leeftijd 20-64j.

Figuur 10: Evolutie aantal werkenden Streekplatform Kempen (linkeras) en Vlaanderen (rechteras), 2008-2017 (bron: provincies.incijfers – verwerking Streekplatform Kempen)

DALEND AANTAL WERKZOEKENDEN

Het aantal werkzoekenden blijft sinds 2014 in dalende lijn. In 2019 telden de 29 Kempense gemeenten gemiddeld 13.842 niet-werkende werkzoekenden (NWWZ). Het laagste pijl sinds 2009. Ten aanzien van 2018 zijn er 1.138 werkzoekenden minder, een daling van 7,8%. Ook in Vlaanderen is het gemiddeld aantal werkzoekenden in dalende lijn, al is de daling minder groot dan in de regio (-5,6%).

Figuur 11: Evolutie aantal NWWZ in het Streekplatform Kempen en Vlaanderen, jaargemiddelden 2010-2019 (bron: arvastat – verwerking Streekplatform Kempen)

GROTE VERSCHILLEN TUSSEN KEMPENSE GEMEENTEN OP VLAK VAN WERKLOOSHEIDSGRAAD

De gemiddelde werkloosheidsgraad⁶ van het arrondissement Turnhout in 2019 was 5,6%. Voor Vlaanderen was dit 6%. Sinds 2010 is dit de laagste werkloosheidsgraad in de Kempen. Enkel in 2008

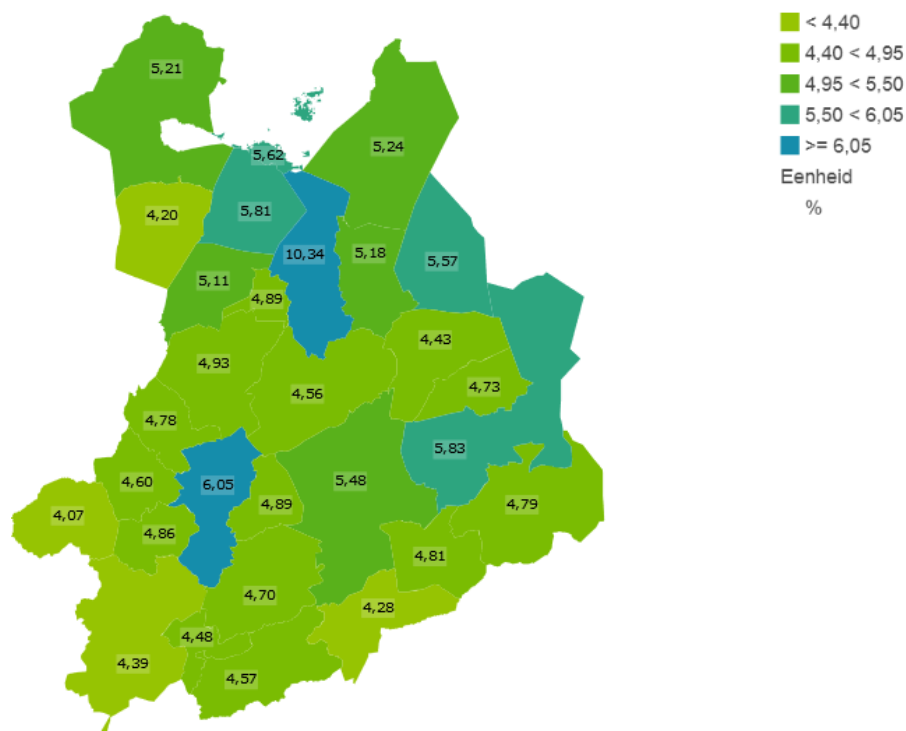
⁶ Werkloosheidsgraad = aandeel niet werkende werkzoekenden (18-65j) ten aanzien van de beroepsbevolking tussen 18 en 65 jaar.

was er een ook een gemiddelde werkloosheidsgraad onder de 6% in het arrondissement Turnhout (nl. 5,75%).

De gemeenten Nijlen (4,07%), Rijkevorsel (4,2%), Laakdal (4,28%), Heist-op-den-Berg (4,39%) en Retie (4,43%) kennen de laagste werkloosheidsgraden in de Kempen.

Turnhout (10,34%), Herentals (6,05%), Mol (5,83%), Merksplas (5,81%) en Baarle-Hertog (5,62%) kennen de hoogste werkloosheidsgraden in de Kempen. Turnhout is een uitschieter binnen de regio Kempen op vlak van werkloosheidsgraad. Maar ook in Vlaanderen is er maar één stad met een hogere werkloosheidsgraad dan Turnhout, nl. Antwerpen met 12,86%.

Figuur 12: Werkloosheidsgraad Kempense gemeenten, jaargemiddelde 2019 (bron: provincies.incijfers)

AFKORTINGEN

BBP

Bruto binnenlands product

BTW

Belasting op toegevoegde waarde

NWWZ

Niet-werkende werkzoekende

POD MI

Programmatorische overheidsdienst
maatschappelijke integratie